

SLOVENSKE NOVICE
Neodvisen slovenski
tednik. Najbolj razšir-
jen v severozapadu Z.
D. Uspešen za oglaš-
vanje.

SLOVENSKE NOVICE

SLOVENIAN NEWS
An independent Slo-
venian Weekly. Covers
all the territory in the
Northwest Best adver-
tising medium.

LIST ZA SLOVENCE V SEVEROZAPADU ZEDINJENIH DRZAV. GLASILO S. K. P. DRUŽBE.

Letnik IV.

CALUMET, MICHIGAN, AUGUSTA 1. 1919.

Štev 18

Chicago torišče plemenskih izgrediv.

Priljubljeni so se pričeli v nedeljo na kopališču na 29. cesti nadaljujejo vsaki dan. Boj se je zanesel v trgovski del mesta.

Eden je bilo ubitih 17 črncev in 13 belih. Vojaštvo je na starži.

Chicago, Ill. — Komaj so se pomirili vzburjeni duševniki v Washingtonu, že so se pričeli plemenski boji in to pot je nastal povod nemirnim in čisto mala okoliščina. Na 29. cesti, kjer je javno kopališče, sta prišla dva zamorska belopoltni kopaleci so napadli. Kmalu po tem matenem dogodku je policija dobivala poročila, da so na več mestih boji med belimi in črnimi. Policija je takoj odpravila 400 policajev na konjih in s puškami, da napravijo mir. Dala je takoj tudi vso zabavišča. Nemiri so se bolj razširili, ko se je izvedelo, da so belopoltni pahnili zamorskega dečka iz nekega in je utonil. Začelo se je na več mestih in v prvih dneh je bil en zamorec ubit. Sedaj se vršijo najprej v srušeni naselbine od 31. do 35. črnci so vsevprek napadali na njih neusmiljeno to-

ličarji, kateri so zanemarjali svoje dolžnosti in niso hoteli izpolnjevati svojih dolžnosti.
Chicago, 30. julija. — Državno vojaštvo je naprosil župan Thompson, ko so se pričeli nemiri med belimi in črnimi na State Street in 50. ulici.
Pozno nočjo so bili in črnci parirali po celem južnem delu mesta. Črnci so se baje sprijeli z vojaki na 58. ulici in Racine Ave. Blizu 63. ulice so črnci vse bele prepodili iz cest. Ogenj je nastal na dveh mestih. Ena ženska je bila baje ubita.
Sto in dvanajst alarmov za ogenj je bilo danes oddanih na južni strani mesta. Policija trdi, da belopoltni nalašč zažigajo. Na enem kraju je bilo uničenih 12 hiš.
Dosedanje žrtve med črnimi še sedaj niso pokopane, ker se črno-poltni pogrebniški bojijo iti v mesto po pogrebno dovoljenje.
Policija, ki vzdržuje red v dis-riktu klavnice je bila danes pomnožena za 560 posebnih stražnikov.
Število ubitih je danes naraslo na trideset, 17 belih in 13 črncev.
Governor Lowden in generalno adjutant Dickson posvečujeta ves svoj čas nemirum.
Delajo se obširne priprave za preiskave.
Uradniki New York Central železnice so nanzanili policiji, da črnci streljajo na potniške vlake, kedar gredo skozi njihov distrikt.
Pričakuje se, da bo navzočnost vojaštva hladilno uplivala na razburjene duhove.

Upor Hrvaških čet proti Srbiji.

Nemiri v Mariboru.
Ustanovili so svojo republiko ter se bratijo z ogrskimi četami.

Pariz, 27. jul. — Brzjavke iz Zagreba in Gradača poročajo o veliki vojaški revolti na Hrvaškem, katera ima namen, da se vsa Hrvaška loči od sedanje države SHS in ustanovi svojo republiko.
Toda hrvaško poročilo iz Ljubljane via Bazel pa zanika vsa ta poročila o kaki revolti. To uradno poročilo javlja, da je red in mir po vsej državi.
Vsa poročila iz Zagreba pa zatrjujejo, da so se hrvaške čete ločile od srbske armade in proklamirale neodvisno republiko za Hrvaško in Slavonijo.
Ob demarkacijski črti Hrvaške in Slavonije ter Ogrske se hrvaški vojniki bratijo z ogrskimi sovjetskimi četami. Vojaki zapuščajo svoje čete in častniki so potrjali raz sebo častniška znamenja.
Ves železniški in brzjavni promet je ustavljen. Srbske vladne čete so na potu na Hrvaško, da zatrosjo revolucionarno gibanje hrvaških čet.
V Zagrebu, kakor navaja poro-

čilo, vladata mir in red. Neodvisno republiko so proklamirali vojaki, katerim se je pridružilo civilno prebivalstvo.
Gradeč, 27. jul. — V Mariboru je prišlo do velikih nemirum, ker so vojaki zahtevali demobilizacijo. Trideset oseb je bilo mrtvih in veliko število ranjenih.
V mestu so imeli socialisti shod, na katerem so govorniki zahtevali republikansko formo vlade. Slovenski in hrvaški vojaki so glasno zahtevali, da naj se ločijo od Srbije in ustanove neodvisno republiko.

Zavezniki čakajo na Zdr. Države.

Washington, D. C. — Sporu o mirovni pogodbi so se pridružile nove težkoče, kajti v kapitol so dospеле informacije, da Francija in Japonska odložita mirovno pogodbo in počakata na akcijo ameriškega senata.
Francija hoče baje počakati, kaj ukrene senat glede anglo-francosko-ameriškega pakta, ki ga predsednik Wilson ni predložil senatu.
Senator Lodge je baje prejel brzjavko, da je francoska zbornica odložila akcijo glede mirovne pogodbe do srede septembra. Francoska zbornica namreč pričakuje, da bo do tega časa ameriški nat sprejel pogodbo, ali bo pa presuciziral svoje stališče.
Franciji se zdi, da bo senat odklonil pakt, senatorji pa menijo, da bo zbornica zahtevala, da se zapiše v ustavo lige narodov nekoč odklonjeni francoski predlog, da se ligi narodov da na razpolago mednarodno policijsko silo.
Nekateri političarji povdarjajo da je Francija smatrala ta predlog zelo važnim svojim interesom in ga je opustila, ker je predsednik obljubil, predložiti senatu pogodbo o alijanci.

Velika svota razpisana na Villo.

El Paso, Texas, 30. julija. — Governor Andres Ortiz od države Chihuahua je objavil 25,000 dol. v zlatu, kdorkoli mu pripelje Francisco Villo, meksikanskega upornika in bandita, živega ali pa mrtvega. Nagrada je bila objavljena kot oglas v nekem listu mesta Chihuahua.
Zdi se da Japonska ni zadovoljna s protikampanijo v Ameriki glede šantunske pogodbe. Nekateri sodijo, da je ta protikampanija že povzročila diplomatska izmenjavanja.
Katsuji Debuči japonski poslanik, je podal izjavo, v kateri pravi, da ne postojijo med Veliko Britanijo, Francijo in Japonsko pogodba za razdelitev Azije. Ta izjava je bila podana, ker obtožuje Thomas F. Millard, da postojata takajna pogodba.
Poličarji pa pravijo, da položaj postaja vedno bolj otežkočen kjub oficijelnim zanikanjem od strani diplomatov.

Bitka med Jugoslovani in Italijani.

Ljubljana, 25. jul. — Med italijanskimi orožniki in Jugoslovani je prišlo do bitke, ker so Itali-

ji hoteli razbiti shod Jugoslovancev v Voloski blizo Reke.
Jugoslovani so sklenili na tem shodu, da se pošljejo otroke na Hrvaško, da jim ne bo treba zahajati v italijanske šole.
Ubitih je bilo osem Italijanov in 4 Jugoslovani.

Rusija naj sama uredi svoje zadeve.

London 27. jul. — Po izjavi prejšnjega ministrskega predsednika Asquitha mora Anglija držati roke proč od Rusije in jo pustiti da si sama uredi svoje zadeve. Izjavil je, da on razume, zakaj je splošno ljudstvo nezadovoljno a umeševanjem angleške vlade z ruske razmere. Notranja uprava Rusije je stvar Rusije same. in ni bogar drugega.
Ako se bo Anglija še nadalje utikala v ruske zadeve, ima to lahko dalekosežne posledice za svet.

Cestnoželezniška stavka v Chicagu.

Chicago Ill. — V torek zjutraj ob štirih je zastavkalo šestnajst tisoč cestnoželezniških uslužbencev. Ob tem času so bili vsi vozovi v remizah. Po štirih se ni obracalo tudi eno kolo na ulici.
Pred stavko se je vršilo zborovanje cestnoželezniških uslužbencev. Dvorana je bila nabita do zadnjega kotiča, v nji je bilo do deset tisoč uslužbencev.
Predsednik Quinlan se je izrazil, da je odlašal stavko, dokler je mogel, da tako preizkusi moč konzervativnih elementov v organizaciji. Pokazalo se je, da nimajo nobene moči.
Uslužbenci zahtevajo 85 centov na uro. osemurni delavnik ob delavnih šest ur dela ob nedeljah in šest dni dela v tednu.
Kompanija je ponudila le 65 centov na uro in ravno tako ni sprejela vseh drugih zahtev uslužbencev.
Ouborniki organizacije cestnoželezniških uslužbencev so podali izjavo, v kateri naglašajo, da je neznosna draginja povzročila stavko.

Vi se bodete čudili.

Ako izgledate bolni ako imate slab tek, ako trpite z zabasano tjo, sapo v želodcu, glavobolom, ako imate slab spanec, ako se čutite, potrti, brez energije, — Vzemite nemudoma Trinerjevega Grenkega Vina in čudili si bodete kako da ste vsplah prebili brez nje.
Dobite ga v vsaki lekarni, ker Trinerjevo Grenko Vино je legitimno zdravilo ki se strinja z vsemi naredbami prohibicije zakonov, ter zopet pripoznano od U. S. Internal Revenue Departmenta v Washingtonu dne 2. maja 1919. Njegova vsebina, greška zeljšča, korenine in skorja eminentne zdravniške vrednosti izčistijo drobovje in ga ohrančestega. To zdravilo kokor tudi Trinerjev Angelica Grenka Fonika, zanesljiva, obujevlaka moči, se veselijo svojega pripoznanja že 29 let.
Vsaki lekarj ima Trinerjevo Zdravila v zalogi — Jos. Triner Co. izdelovalci, 1333-1343 S. Ashland Ave., Chicago Ill.

Klic iz Stare Domovine.

Gosp. E. Kristan, predstavnik države SHS., je dobil od deželne vlade za Slovenjo, oddelek za socialno skrb, oklic, namenjen ameriškim Slovincem, s prošnjo, da se objavi in prevzame primerna akcija.

Slovenskim rojakom v Ameriki! Strahotne so posledice vojne pri najnedolžnejih žrtvah svetovnega klanja, pri otrocih. Na tisoče otrok je opešalo vsled nezadostne hrane tako, da je ogrožen njih obstanek, na tisoče je takih, kateri stariši žive v skrajni bedi, da jim ne morejo nabaviti niti najpotrebnejše obleke. Vsa ta armada nepreskrbljenih, hiraajočih otrok potrebuje izdatne pomoči. Naše prebivalstvo živi v težkih gmutnih razmerah, novih bremen mu ni mogoče nalagati, naša, mlada država živi še v popolnoma neurejenih finančnih odnosih ne more tem najbolj bednim izmed bednih pomagati tako, kakor bi bilo potrebno. Tuberkuloza, spolne bolezni in druge grozne posledice svetovne vojne bodo razredčile vrste naše mladine, ako ne pride pravočasna pomoč.

Zato se obrača odsek za socialno oskrb deželne vlade za Slovenjo do vas, ameriški rojaki, ki ste bili toliko srečni, da niste bili neposredno prizadeti vsled vojnih dogodkov kakor mi, da nam priskočite na pomoč. Ako bi vam mogli prav nazorno naslikati bedo slovenske osirotele, bolne in sestradane dece, tedaj smo prepričani, da ne bi bilo med Vami enega, ki ne bi daroval vsaj malenkost za našo doraščujočo mladino. Če bi videli reke solz, ki jih točijo revne slovenske matere, ker ne morejo pomagati svojemu najdražjemu bitju, bi se najtrsemu omehčalo srce. Če bi videli "stano" vanja", v katerih životari bodočnost našega naroda, tedaj ne bi verjeli, da je to resnica, ampak da gledate v težkih sanjah bridoge. Škratka beda je neizmerna, izdatna pomoč nujna, drugače se ne izkoplje slovenski narod iz teh temnih dni in ne postane krepak ud jugoslovanske države.

Matere in žene! Predvsem se obračamo do vas, ki boste najglobokeje dojmile nesrečo, žalost, obup svojih sester v domovini, ki morejo gledati, kako jim hira deca. Pridite nam na pomoč, nabirajte prispevke, da prebije naša deca najtežje dneve. Visoko število bolnih otrok imamo, toda v vsej Sloveniji eno samo otroško bolnišnico, ki ima komaj za 60 otrok prostora. Sirotišnice imamo nekaj, toda sirot mnogo več, kakor je prostora v njih. Toda nobenega zavoda nimamo, kjer bi imeli varno zavetišče otroci od rojstva do šolske dobe, otroci, katerih starše je uničila na katerikoli način vojna furija. Matere in žene zamislite se v usodo teh nesrečnih otrok, pomislite, kakšno življenje čaka to deca, če ne dobi pravočasno pomoči. In slovenski narod potrebuje te pomoči, da se more tako dvigniti, da postane vreden član v družbi narodov.

Na delo torej, slovenski rojaki v Ameriki! Za najbolj človeško ljubno delo gre. Pokažite, da v tujini ni zamrlo sočustvanje za brate in sestre v donovini.

Deželna vlada za Slovenijo - Oddelek za socialno skrb.
Poverjenik: ALBIN PREPELUH -- i. r. podpis,

— Vsakoletni izlet slov. kat. mlad. kluba "Phoenix" se je vršil zadnje nedelje. Izletniki, katerih je bilo nad šestdeset, so poleteli to leto na celo bakreno okrožje zgodovinski kraj Delaware v Keweenaw okraju. Moški člani kluba, ki je nekdo izmed partije označil kot "rough necks" so se odpeljali v jutro po prvi sv. maši v francoski cerkvi z truckom ki sta ga dala klubu na razpolago brata Vertin. Seboj so imeli seveda vse, kar je potrebno za zabavo in okrepčilo na takem izletu. Glavna garda, obstoječa iz naših dražestnih gospic in soprog in otrok klubovih članov pa se je odfarala po prvi sv. maši v slovenski cerkvi, dočim je Mr. John Vertin s svojim avtomobilom iz prijaznosti počakal, da je po drugi sv. maši odpeljal tudi našega g. župnika, ki je mimogrede omenjeno tesno zvezan z klubovim delovanjem, na kraj izleta. Ko je dospela ta partija, so bili naši izvrstni kuharji ali "rough necks" že z vsem pripravljeni. Mastna "chicken buja" je razširila prijeten vonj po celem Delawareju in ni treba še posebej praviti, da so vsi navzoči, kolikor toliko utrujeni in izstradani po dolgi vožnji, storili vsi čast slastni jedi. Po obedu se so izletniki razpršili po divnih gozdih, nekteri so šli ribariti, drugi jagode brat, tretji so si poiskali hladne senčice z eno besedo vsak je imel svoj opravek in svojo zabavo. med tem ko so kuharji pripravljali večerjo obstoječo iz kranjskih klubov in kislega zelja. Izlet je izpadel nad vse zadovoljivo za klubove člane kakor tudi za povabljenе goste, za kar gre vse priznanje klubovim prirediteljem. S. M. K. klub se tem potom srčno zahvaljuje sledečim za izkazane

usluge: Slovenskemu lovskemu klubu za porabo njegove hiše na Delaware, Vertin Bros. & Co. za porabo njihovega trucka, Mr. John in Jos. Vertin in Mr. Jos. Werslayu za blagohotno brezplačno vporabo njihovih avtomobilov in sploh vsem povabljenem, ki so se tako radovoljno udeležili in pripomogli do tega, da je enajsti piknik kluba Phoenix se završil v splošno zadovoljnost vseh navzočih. Do svidenja drugo leto! — Edno, kar je nekoliko oviralo veselo razpoloženje zadnje nedelje je bil spomin na veliko klubovih članov, ki se sedaj nahajajo v Detroitu, Milwaukee in nekaterih drugih mestih, ker niso mogli biti navzoči na tej klubovi pireditvi. Nekteri so nam že sporočili, da ne bodo zamudili te krasne zabave drugo leto. Bog daj!
— Dvanajstletni John Lamut sin Johua L. in Agnes Lamut iz Tamaracka je bil zadnje nedelje žrtva avtomobilske nesreče, vsled česar se nahaja sedaj v Tamarack bolnišnici z zlomljeno nogo. S svojo materjo in mlajšo sestro je sel popoldne na izprehod proti Lake Shore. Vreme je bilo nad vse krasno, torej ni čuda, da je bilo na tem potu neštevilno ljudi, ki so romali na hladne obale Gore-njega Jezera. Manjkalo pa tudi ni avtomobilov, ki so drug za drugim prevažali ljudi na priljubenoletovišče. Mrs. Lamut s svojimi otrokoma je v previdnosti šla po jarku poleg pota, da bi se tako zognila vsaki nesreči. Ali kakor nalašč pridrvi mimo nek avtomobil in Bog zna na način kak zavozi v jarek in pri tem zadene nallega Johua, ki je seveda padel se parkrat prekupicent in oblašal z zlomljeno nogo. Voznik avtomobila je znan in upamo, da bo dobil zasluzno na kazni, dečk u pa želimo skorajšno okrevanje.

Selanov Zet-

Povest; pisal Slavoljub Dobravec.

"Sedaj bo dobro", nasmehljaj se je Anici, ko je odhajal domov po zdravilnih sokov in drugih le njemu znanih lekov. Veselilo ga je, da je za jedno izkušnjo bogatejši, še bolj pa zato, da je slednjič vendar rešil pri ljudeh že pojemačo zaupanje.

"Ali ti je že umrl?" vpraša ga deklica boječa. Oči je imela objokane, gledala ga je vendar tako živo, kakor bi hotela na njegovem obrazu brati razsodbo o življenju ali smrti—svoji.

"Kaj še!" de Lenček bahato. Ozdravel bo, ozdravel. Samo mir, prosim, mir, in počakaj, da se vrnem!

Čudeč se so gledali za starčkom ki je stopal urno kakor mladenič. Sel je in se vrnil, kahal in mazal, molil in križal ter zapovedoval mir, le mir. Šesti dan je izpregledal njegov bolnik, spoznal ga vendar še ni, a spoznal je Anico, ki ma je stregla ves čas tako skrbno, kakor svojemu bratu.

Potem je ginil dan za dnevom jednako homerno; Lenček si je veselo mel roki, bolniku je bilo vedno boljše.

Ranjenec se zave v tih sobici ležeč in nepremično zroč v strop. Vse okoli njega je bilo kakor v grobu, niti pokanja voznikihih bičev ni slišati. Skozi okno pa siplje prijetno zelenilo odsev svoje barve v sobo, jesenski duh po suhi travi in zrelem sadju z vrta dobro de onemoglim plućim. O najmanjšem šumu se vzdram mladenič, pritanje roko na prvi in se pleho ozre po sobi. Nad posteljo je visela v drznih potezah nalikana podoba Matere Božje, a reči smemo, da kar je nedostajalo podobni tehniške dovršenosti in idealne podlage, nadomeščala je v mladeničevem srcu obilna njegova vera. Zaupno se je oziral k nebeški Kraljici, in to mu je bilo v samotnih urah na bolniški postelji veliko tešilo.

Ptuj mladenič pod ptujo streho ki ga je po staroslovenski gostoljubni navadi sprejela v svojo skrb in verstvo, pa ni še tedaj slutil, kaj mu je vera. Slutil je le svojo izgubo, škodo zastran rane, zastran kazni, čutil je le, da so mu vzeli vse, vso. da je izgubljen in ošamljen, ostala mu je poleg vere le še —temna prihodnost.

In vendar se mu je zdelo, da ni res tako ptuj pod Selanovo streho. Dasi mu niso bile mnogo znane razmere in razven Anice in Lenčkovega očeta bliže hodil k njemu nihče, zdelo se mu je prijetno med temi ljudmi, da, tem prijetnejše, čim bolj je zinagovala njegova mladostna moč in Lenčkovo mazilo nevarne posledice "jebljatarske" svinčenke. Ljubko se mu je hasmehavala ko je s topala v sobo Anica, noseč mu hladilne pijače ali šopek evetic. Zdelo se je, da mati skoro več rada ne vidi, če hodi hči prepogosto k bolniku. Kmalu bodo morali njeni oviski popolnoma nehati.

Nekega dne se obrne kakor srnica po sobi, hiti k vratom in od tam vpraša:

"Tomaž, kako ti je?"

"Mislim, da bom kmalu zdrav, Anica."

To se je potem vrstilo več dni, brez premembe. Bolezen ga je zapuščala, oči so dobile prejšnjo svetlobo in živahnost, lasje si je uredil in tudi obilne brke je zakakal, kar je kazalo njegov obraz nekako moško predzen. Teden pozneje ga najde Anica že po koncu. Roko je imel navezano na ruto okoli vratu in sedel je na postelji. Nekoliko sega je ustrašila, a ne mnogo, saj se je prejšnje čase zelo veselila, ko je ališala da

prihajajo tihotapei in s njimi tudi mladi, živahni Belokranjec. Prav rada se je todaj pogovarjala z njim; ni mu zamerila tudi, če je bil malo prijaznejši kakor drugi.

"Ali ti je dovolil Lenček vstati?" nadaljevala je danes izpraševanje.

"To se ve, da, in roko mi je zavezal" de on ter pogleda deklico smelo v lice. Dobro se mu je zdelo, da tako skrbi zanj.

"Za koliko časa boš popolnoma zdrav, Tomaž?"

"Upam, da v štirinajstih dneh."

"Kaj bo pa potem s tabo?" vpraša deklica in povesi oči. da bi zakrila rdečico.

"Sam na vem. Domov ne morem in ne smem."

"Ali pojdeš še k tihotapcem?" reče ona in ga pogleda tako živo in resno kakor, recimo, pogleda odgojevatelj svojega gojenca, o katerem bi se rad prepričal, ali je samo v zadregi, ali res ne zna odgovora.

"Ne, Anica, k tihotapcem nikoli več; Boga in tebe moram zahvaliti da sem še živ."

"Ne, ne, mene nič", brani se ona. "Povej rajši, kam misliš, ko se ti povrne zdravje?"

"Anica", reče on, kolikor more ljubeznivo — njena skrb in prijaznost sta ga močno ganili — "Anica, jaz si moram služiti vsakdanji kruh."

Tu šine deklici v glavo misel, ki je bila pozneje za Tomaža in za njo uprav usodna.

"Tomaž, zakaj bi ne ostal pri nas?" vpraša ga po dolgem molku, ko sta si stala nasproti kakor nema. Le oči so razodevale tajnost. Njemu se misel ni zdela napačna, celo zveselil se je tega, saj si je kakor zazidal pot v domovino. Strašila ga je druga stvar.

"Ne vem, če bi me maral tvoj oče. Tudi sem se v zadnjih letih zelo odvadil kmečkega dela. Zapuščal sem očeta in mater ter hodil po prepovedanih, potih s tihotapci. Stariši so mi branili, jaz pa nisem hotel ostati doma. Zato sem se popolnoma spril z očetom in odšel po svetu."

"Moja domovina", nadaljeval je po kratkem prestanku, videč, da deklica briše solze, "je daleč tam dol ob Kolpi. Tam stoji hiša mojega očeta, tam hodi mati, stavi, vsako jutro gledat ra okno, kdaj se povrne zopet Tomaž. Oče sam obdeluje zemljo, od dela se ozira, kdaj se povrne sin, kdaj mu poda roko v spravo in prime za delo. Toda zaman vse to! Pot mi je za vavek zaprta v drago domačijo. Zaveril sem se, da se ne vrnem. — Bog mi odpusti!"

Ona je rekla, otrši si solzne oči:

"Torej domov se ne vrneš več, Tomaž?"

"Ne, ne morem."

"Tomaž, pa mati, oca? Ali boš mogel samo jedno noč mirno zapati, dobro vedoč, da tam daleč v rojstvenem selu vzdihuje po tebi oče, toči solze mati?"

To je mladeniča pretreslo. Nikdar še ni mislil o tem, česar ga je sedaj spomnila ptuja deklica rešivša ga gotove smrti, deklica, katera se mu je od nekdanj zdelala lepša in boljša mimo vseh drugih. Prime se za glavo, pritisne levico na čelo, kakor da hoče iztisniti s silo iz njega odgovor. Dolgo molči in preudarja, a nikjer se mu ne prikaže voz iz težavne zagate. Naposled, da bi le pretrgal neprijetni molk, pravi počasi in nedoločno:

"Ne vem."

"Tomaž, ostani pri nas, jaz ti bom pomagala, da se pobotaš s starši. Znam pisati; kar boš hotel to jima bov — "Deklica bi bila rekla še kaj, ali glas materin jo je zval v sobo za goste, kjer so posedli že zopet novi potniki. Prijazno mu namignivši, ga menda prisiliti, naj pritrdi njenim besedam, izginila je iz sobe. On je

pokimal molče, saj bi bil tudi storil molče, ko bi mu bila Anica velela skočiti v ogenj.

V gostilniški sobi se je prav debelo smejal Selan. Vsedel se je za mizo in velel prinesiti bokal črnine. To se je zgodilo sicer le o najsvetanejših prilikah ali pa tedaj ko se mu je kakšna stvar sponesla prav dobro. Tudi danes je nekaj ukrenil, kar se mu je zdelo v njegovem sebičnemte kmovanju z Matijem Bajcem jako imenitno.

Vračal se je Selan iz Podvelba-Videč voznike, ki so se bili navadno ustavili pred Bajcovo gostilno jel jih je vabiti k sebi in slednjič tudi vse pregovoril, da so vnovič popeli konje k vozom in jo pobrah za njim. Obljubil jim je in tudi priprego zastoj. Sedaj se je imela zaliti trdo pridobljena znaga. Družba se je razvrstila za mizo, polnili so se kozarci in ročno tudi praznili zarvezali so se jeziki, odpirala srca. Slastni teran jim ni dal molčati. Selan je iznova začel obrekovati soseda. Namen je tudi dosegel in sicer tako vidno, da so vsi vozniki obljubili ustavljati se odslej le pri njem. Objest in vino sta ga zdelala, da se je močno spozabil ter kvasil o nasprotniku reči, ki se niso nikdar dogodile. Sredi največjega hrupa stopi v sobo Šimen. Selan jezen, da mu je skvaril najlepše veselje, ni mogel drugače, kakor da ga je piknil:

"Menda vas je poslal oče?"

"Ne, sam sem prišel, očeta ni doma."

"Torej ste se prišli z menoj pripravat dregno Selan išoč razpora. Zelo neprav mu je bilo, da se je Šimen držal tako prijazno in domače.

"Ne vem, zakaj bi se moral pripravati z vami, saj smo bili prijatelji do danes."

"Tako je, ali odslej bo drugače. Moja skrb je, da odslej ne bodo več ljudij separili v vaši hiši."

Šimen je gledal nekaj časa in strmel, odkod bi bilo nasprotstvo.

"Kajti mi je znano", pravi "ne kljubuje moj oče nikomur. Osleparili tudi nismo še nikogar."

"Prav, toda vaš oče za marsikatero reč ne ve sam, pa vendar se je zgodila. Sploh ti se moglo vprašati, kaj ve vas oče! Naj vidim, kogar hočem, vsak mi odgovori: Bajec je sicer dober človek, a pri njem delajo drugi, kar hočejo. Ne vem, ali je tako bogat, ali tako neumen, da ne gleda za svojo korist."

"In vi ste se mu menda sami vrinili za oskrbnika? Od kdaj tako, oče Selan?" vpraša Šimen s takim naglasom, da je on spoznal očitane pretnosti dobrot, katere je užil zaradi Matijeve rabičnosti. Drugače si ni vedel poma-

gati, kakor da je rekel:

"Meni se smilijo ljudje, ki zahajajo pod vašo streho."

"Zato jih zablajate k sebi!" odreže ročno Šimen.

"Ha, ha, ha!" zasmeje se Selan, da bi s smehom premagal nasprotnika. Mladenič, braneč dobro ime svojega očeta, poznal je dobro prisiljeni smeh, kakor tudi mačje solze, zato ni dolgo privoščil Selanu dozdevnega veselja.

"Morda ni tako, oče," vpraša ga ježno in se ozre po ljudeh, ki so se iznenajeni spogledovali.

"Seveda ni tako; jaz ne potrebujem nikakoršnih priganjačev Ljudje prihajajo sami radi. Tudi imam, hvala Bogu, že še toliko, da bom, če danes zaprem, živil zložno do smrti, mogoče, da tudi Anici ostane še nekaj. "To rekši pogleda mladeniča pomenljivo češ: tiho bodi, sicer obrnem drugač. Ali Šimen se ni dal oplasiti z ničemer. Spoznal je Selanovo premetenost.

"Počakajmo s tem, oče Selan! Prihodnosti ne odločujemo mi. Pred smrtjo se utegne še moni in vam marsikaj premeriti. Torej pustiva to! — Rekli ste, da ne potrebujete priganjačev. Ne rečem, dajih potrebujete; saj tudi mojser ne potrebuje pomočnikov, dokler lahko opravlja vse sam. Vedite, da nikakor je levo, če misliti mojemu očetu tako vračati premnoge dobrote. Oče Selan, Bog je nad nami, on tudi nehvaležnost, verjemite, truo zaračuna."

"Kakšno nehvaležnost? Morda ste prišli meni očitati, da ne vem, kaj se spodobi? O gospodiči mladi ste še, učili se še bodete, le zapomnite si! Z Bogom!" O zadnjih besedah se je obrnil Selan strani in začel pogovor z nekim pivcem; da mu je Šimen očital nehvaležnost, to ga je zbudilo. Kaj si bodo mislili ti-le?

Šimen je odšel. Ozrl se je še v kuhinjo, ali Anice ni bilo, da bi se bil poslovil.

Hudo je delo Bajcu, da mu so sed tako nasprotuje in nagaja. Nasledke, tega je čutil vsak dan živeje. Marsikatero popoldne se je razlagal vriesk z veselim petjem od Selana, njegovi prostori so bili malone prazni. Često čez Hrušice so dodelavali. Ko bo dovršena, tedaj se odpre ob nji pravo življenje. To je Matijca močno skrbelo. Stregel je ljude m na vso moč.

Še hujšo prevaro je deživel kmalu pozneje Šimen.

Nekega večera pred odhodom na useučilišče je sedel Šimen na hribečku poleg vasi in opazoval zahajajoče solnce. Nekoliko korakov pred njim se je vila med gromovjem poljska steza, koder so se vračali ljudje z dela domov. Solnčni zahod je prav krasen. Velikanski oblaki so se kopčili z dveh strani nad južnotirolskimi planinami.

(Dalje v slednjič.)

Ali ste že zavarovani proti ognju?

Ce ne, storite to takoj. Ne odlašajte!

Ako se preselite, naznanite to takoj agentu ali v našem uradu.

Posobna zava rovalnina za Avtomobile.

S. C. Chynoweth Insurance Agency

Sedaj je treba varčevati.

Nahajamo se v kritičnem položaju, Človeku ki ima sedaj nekaj prihranjenega denarja, se ni treba bati bodočnosti. Ako se niste pričeli varčevati, začnite to takoj in sicer vložite svoj denar na najbolj varno banko v Houghton Co., v

Houghton Nat'l Bank

Houghton, Michigan.

Nabavite si orodje za vrt. Ako hočete meti lep vrt, imeti morate dobro v narsko orodje. Nikar si ne lomiti hrbt. z slabim izrabljenim orodjem z katerem se dela le površno. Pridite k nam ako potrebujete vrtnarsko orodje in Vaše delo Vam boče igrača in Vaš vrt vspeh.

KECKONEN HARDWARE CO.

Telefon: 163.

Peta cesta, Calumet, Mich.

GALBRAITH & McCORMICK

Odvetnika

iztirujeta dolgove, urav nata zapuščine ter pre gledujeta lastninske listine

Zastopata v vseh sodiščih

ULSBETH BLOCK Calumet, Mich.

Tel. 169

W.S.S.

WAR SAVINGS STAMPS ISSUED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT

Varčujte in posodite svoje prihranke

---STRICU SAMU---

S PETINDVAJSETIMI CENTI

Če kupite U.S. varčevalno znamko. Vaš poštar, vaša banka, vaš st in mnoga druga trgovska zastopstva vam povedo, kako in kaj ZGLASITE SE PRI LE-TEHI

TO JE VAŠA DOLŽNOST!

TO BO REŠILO ŽIVLJENJA!

TO BO DOBIL TO OJNOV!

Ta jih potrebuje sedaj:

Vi jih boste potrebovali po vojni

KUPUJTE

vojne varčevalne znamke, ki so obveznice vlade Zdr. države

nki prinašajo štiri odstotne dobiček

VERTIN BROS. & CO.

Gremo do skrajne meje pri VERTIN BROS. & CO.

ne vemo sicer kako mislite o oblekah, ali nas zadovoljajo samo dovršene obleke in mi gremo v tem do skrajne meje, samo da jih dobimo.

Sincerity Clothes

so povsod znane

Obleke od \$18.00 do \$45.00

Herbard X. Turjaški, karlovški general.

1613 -- 1669.

Spisal Ivan Steklasa.

Ob tem času pa je bil na cesar dvor upravičen in vpliven Herbardov brat Ivan Vajkard. Njegov vpliv na cesarja je bil toliko močnejši, da je on izposloval, da so karlovški svetniki cesarjevi izjavili Herbardu X. že jeseni (1. 1652.) da se mora vmešati po posebnem napotju za velikega generala karlovškega in hrvaškega. Obenem je bil postavljen na posebno področje bivših ogrskih in hrvaških vojsk. Vrhovnega zapovednika in njegovih pomočnikov. S tem imenovanjem je Herbard X. prav dobro ter se prepuščal tudi večji del svojega življenja, ki bi jih bil sam izvrševati. Le kadar je bilo kaj posebno važnega, je prišel Herbard X. v Karlovec, sicer pa je bil na svojih posestvih, najraje na Strajbarskem turju pri Krševcih, včasih v Borovi na Štajerskem, pa tudi v Samoboru, ki ga je bila podedovala njegova soproga baronica Ana Moskonova po smrti Erdredih. Juri Frankopan Turjaški je kot namestnik vrhovnega zapovednika prav častno izvrševal svojo službo ter se proslavil z mnogo naš Turki blizu Karlovca. Leta 1656, so se bili dogovorili Turki iz Kostajnice, Novega, Krapa, Like in Krbave o novem napadu čez hrvaško mejo. Zbrali so jih je nekoliko tisoč pod zapovedništvom Mustaj bega iz Bilaca. Namenili so se osvojiti karlovaško trdnjavo ter popleniti okoličino. Toda hudo so se premetli. Junaki Juri Frankopan je napadel s svojo maloštevilno, toda pogumno četo tako jarko, da se večji del njih ni mogel odločiti, nego so popadali v boju, ali pa so se morali udati. Tudi sam Mustaj bega so ujeli z mnogimi odličnimi agami. Jetnike so poslali vse glavnemu zapovedniku Herbardu X. Turjaškemu, ki je dobil zanje, posebno za Mustaj bega več tisoč goldinarjev. Ko pa Juri Frankopan Tržaški leta 1661. umrl ter je zamenik njegov general Peter Zrinski kot podzapovednik v hrvaški Krajini.

Ozrmo se malo na tedanje razmere na Hrvaškem, da nam bode jasen položaj, v katerem je bil Herbard X. Turjaški kot zapovednik v hrvaški Krajini. Hrvaške so vojevali za cesarja Ferdinanda II. (1619 — 1657) in Ferdinanda III. (1637 — 1657) na vseh bojiščih, na Nemškem in na svojih mejah proti Turkom. Včasih so se zategadelj, da jim voharji oba vladarja za to hvaležna, da jim potrdila vse njih pravice. Toda kako so se zavzeli, ko je cesar Ferdinand II. osnoval na Hrvaškem posebno zemljišče, ki se je od tega časa zvalo Krajina. Med Savo in Dravo so imenovali slavonsko (windische) tudi karlovaško Krajino ali varaždinski generalat, svet od Kolpe do Adriatskega morja pa hrvaško Krajino ali karlovški generalat. Na ta način je razdelil cesar Ferdinand II. ostanke kraljestva hrvaškega na dveje ter dal tako povsem stoletnu prepričano, ko se je moral isti narod pod enim vladarjem v svoji deželi boriti za edino svojo državo. Ta delitev hrvaške kraljevine v korist dednim vladarjem je škodovala tudi državi, ker so se nasledje hrvaški stavri oklepali vedno bolj ogrskih pravice. Ko je bila po dokončani tridesetletni vojni mož Habsbur-

sanov na Nemškem precej zmanjšana, so izkušali upravitelji habsburške politike razširiti svojo moč proti jugoiztoku, t. j. pregnati Turke z Ogrskega in Hrvaškega ter uvesti v teh deželah absolutno vlado ne glede niti na narodne, niti na državne posebnosti obeh kraljevin.

V tem času (1. 1647.) je bil za hrvaškega bana imenovan Nikola Zrinski. Sovražniki te imenitne rodovine so nagovarjali cesarja Ferdinanda III., naj ne povzdiguje tega rodu do tolike časti; ta krat je bil namreč tudi že Peter Zrinski stotnik velemeriški, slunjski in žumberski. In res so Nikolaja šele leta 1649. svečano vrnili na bansko stolico, s ktere je prisegel, da posveti svojo srečo in svoje življenje dragi svoji domovini.

Topa je bilo tudi potrebno, kajti Hrvaška je bila takrat popolnoma potlačena, in izmučena. Tridesetletna vojna je bila pobrala mnogo ljudi, a še več neprestani boji s Turki. Zemlja je bila skoraj vsa zapuščena, in trgovina je bila popolnoma prenehala. Tako slabo je bilo, da banska vojska že več let zaporedoma ni dobivala svoje plače, pa je sedaj od Zrinskega tudi ni zahtevala. Ban poleg najboljše volje ni mogel pomoči; le dolgotrajem mir bi bil izleči te težke rane. Poleg tega pa je zadela bana še težja naloga, da brani svobodo kraljevine svoje nasilnih avtoritativ cesarjevih, in da tujci ne razdele domovine.

Toda ravno sedaj se je začela uganjati zgoraj omenjena politika proti Hrvatom in Ogrom, in mladi ban Nikolaj Zrinski je imel z ogrskim palatinom mnogo posla, da je obranil vsaj svojo sodbeno oblast, po kateri je ostal najvišji sodnik za Hrvaško, kakor je to bilo od nekdanj. Zraven tega pa se je moral braniti hrvaški ban na cesarskem dvoru proti premoči tujih generalov in stotnikov v Krajini, ki so se hoteli v teku dolgotrajne tridesetletne vojne vzdržati na vsak način za gospodarje na Hrvaškem ter so izpodirali Hrvatov iz vojaških krajinjskih časti. Narod jim je moral donositi davke in darove kakor svojim graščakom. V zvezi z z doseljenimi Vlahi so gazili pravice kraljevine hrvaške. Stanovi hrvaški niso bili slepi, oni so videli, da je to politika dvora, katero so slepo izvajali generali na Krajini. Stanovi so sporočali večkrat kralju, da oni ne morejo dopuščati, da on njih zemlje proglašajo za svoje in da jih daruje Štajerski, in da ravno tako ne morejo dovoliti, da se jim trga domovina Krajinska in Štajerska sta celo po volji cesarjevi potegnili carinsko črto naproti hrvaški deželi. Generali so celo že zdaj poskušali pod zaslonbo cesarjevo zapreti Hrvaški Jadransko morje ter celo Primorje zediniti z avstrijskimi deželami, vendar s to osnovo za sedaj še niso uspeli. Iztrošena Hrvaška je mogla zdaj samo ugovarjati, proti cesarjevim odredbam, kar je tudi večkrat storila, braniti se pa ni mogla.

Samo v eni stvari je cesar Ferdinand III. popustil Hrvatom. Izdal jim je namreč po tridesetletni vojni (1. 1649.) diplom kot pooblastnico, da je na Hrvaškem edino katoliška vera državna, s tem je zadobila Hrvaška poseben položaj poleg kraljevine Ogrske. Ta pooblastnica je bila v oči neprenohoma posebno nekatoliške Mažare, kateri so bila na ta način zaprta vrata na Hrvaško. To steno izmed Ogrske in Hrvaške razušiti je skušala Ogrska skozi celih dvesto let, kar se jej pa ni posrečilo.

Dunajski dvor se je po vestfalskem miru neprenehoma trudil, kako bi spravil ne samo Hrvaško nego tudi Ogrsko pod svojo oblast kot avstrijsko provincijo. Ogrska je morala proiti cesarja, da ime-

nuje pri dvorskih oblastih na Dunaju dva svetnika Ogra, ki sta imela zastopati Ogrsko, Hrvaška pa si je morala imenovati agenta, ki je pospeševal hrvaške zadeve pri dvorskih oblastih. Tega agenta je imenoval in plačal zbor hrvaški od leta 1649. Posebno pa so se vznemirili na cesarskem dvoru, ko so zvedeli, da je ves hrvaški narod zahteval, naj se zopet podvrže banu in hrvaškim stanovom. General grof Viljem Galler, zapovednik v varaždinski Krajini (1644—1650) se je trudil po nalogu dunajskega dvora, da se to na noben način ne zgodi, in da Avstrija ne izgubi te zemlje in tega naroda. V to svrhu so upotrebili naseljene Vlake, katerim so obetali stare svobode, češ da jih gotovo izgubijo, če pride narod pod bansko vlast. General Galler pa je na nesrečo avstrijsko l. 1650. umrl. Po poročilih na Dunaj je bil že predobil Vlahe za svoje osnove. Zato je zavladal zdaj na Dunaju in v Gradcu se večji strah, ker so mislili, da bi se mogli podati zdaj celi Vlahi z ustanov. Da se to ne zgodi je moral general grof Honorij Trautmansdorf upotrebiti proti temu vsa sredstva.

Na Dunaju so resnobno in očitno snovali, kako bi Hrvaško čim ožje združili z avstrijskimi pokrajinami, češ da je to neobhodno potrebno radi obrambe proti Turkom. Cesar je celo hrvaškemu satoru sporočil, da naj bi se tudi v sodstvu vse dežele izenačile. Na zboru, ki je bil leta 1651. na Dunaju, kamor je bil pozval cesar Hrvate, da se dogovore o uredbi odnosov na Hrvaškem glede na dedne avstrijske dežele, so Hrvati pod vodstvom bana Nikolaja Zrinskega krepko poudarjali svoje pravice ter niso popustili v nobenem vprašanju, kar so jih predložili cesarski svetniki.

Da pa na cesarskem dvoru niso iskreno mislili s temi dogovori, dokazuje najbolje dogodek, ki se je kmalu potem pripetil v Senju. Cesar Ferdinand III. je podelil Senjanom vsled sklepa ogreskohrvaškega zbora 23. svečana leta 1652. pravice svobodnega mesta, kakršne so uživala takrat ostala kraljevska in svobodna mesta po Ogrskem in Hrvaškem, toda mestni stotnik ni dovolil poslancu hrvaškega zbora, da meščanom razglasi to pismo. — Nemški zapovedniki pa so se tudi s vso silo hoteli okoristiti tudi s šumami v Primorju; celo morsko obrežje so zapirali bližnjim prebivavcem ter si sami lastili pravico do ribjega lova. Hrvatje so seveda neprenehoma tožili na cesarskem dvoru take nasitnike, toda cesar jih je vedno tolažil, češ da se sčasoma obrne vse na bolje.

Ban Nikolaj Zrinski je spadal med one hrvaške velikaše, ki se niso mogli nikakor sporazumeti s tednajo dvorsko politiko, pa je zategadelj "venil in ginil", kakor sam pravi, v svojem gradu Čakovcu ter samo še, radi tega Boga hvalil, da se more včasih nagledati sramote trške. On in njegov brat Peter sta odbijala namreč vse napade turške na Hrvaško. Turške kaniše je Nikolaj celo prisilil, da so z njim sklenili poseben mir. In ko je bil le-ta sklenjen, so prišli Turki od vseh strani gledat znamenitega junaka, ki jih je tolikokrat premagal in pobil.

Na Dunaju niso bili zadovoljni z banom Nikolajem in še manj z generalom Petrom ravno radi teh junaških napadov. Ravno takrat je besnela grozna vojska med Benečani in Turki radi Krete (1645 — 1669). Vojskovalo se ni samo po morju nego tudi po suhem; posebno Dalmacija je mnogo trpela od obeh strani. Turki so se namenili, da napadejo Beneško prek Hrvaške; zato so vsak čas prihrumeli na Hrvaško, dasiravno je bil med cesarjem in sultanom sklenjen mir za več časa, in ga je dunajski dvor

hotel vzdržati na vsak način za več let. Turki so bili seveda vsakrat odbiti, ali se je vendar pri vsem tem prelivala kri in pokončevala zemlja. Hrvaški narod je bil vznemirjen ter zahteval obrambe. Dunajski dvor pa se je bal, da bi se mogla iz tega izcimiti vojna, ter je zabranil vsak boj na mejah, in za škodo, ki so jo Turki na mejah večkrat povzročili po svojih napadih, cesar ni zahteval odškodnine. To pa je bolelo Nikolaja in Petra Zrinskega, in nista se mogla zdržati, da ne bi bila odbijala sovražnih Turkov. Ban Nikolaj je popeljal (1. 1652.) vojsko prek Kolpe na Kostajnico, da Turke vsaj preplaši, pa da bi mu ne silil več v deželo. Pridružili so se mu s svojimi četami knez Juri Frankopan, Pavel Čolnić, Kristof Delišimunovič in hrabri kanonik Juri Ratkaj ter mladi knez Vladislav Rakoczy, ki se je vračal ravno iz Rima. Zbrana vojska se poda prek Kolpe proti Kostajnici. Ban je postavil pešce ob gori Dedu, konjištvo pa je zvrstilo na polju pred Kostajnico. S strelom iz topov in možnarjev so naznali kostajniški Turki bratom v sosednih mestih tje do Banjaluke, da je Kostajnica v nevarnosti. Ban razbije Turke, že je vse v strahu in joku razbežalo po sosednih hribih, samo da ne pride banu v roke. Kostajnico, dedovino Zrinskih, bi bili takrat lahko osvojili, toda ban je ni smel vzeti radi cesarjeve politike, nego se je povrnil razbijaje jake turške čete, ki so bile na strel iz topov prihiteli na pomoč svojim bratom iz vseh gradov.

Se več nego Nikolaj je imel opraviti z dunajsko dvorsko politiko mlajši brat Peter, ki je dobil po delitvi vsa Zrinska posestva na Hrvaškem, pa jih je moral braniti napadov turških in tudi nemške vojske, a vrhu tega je bil cesarski general. Peter je razbil večkrat na tisoče broječo turško vojsko, dvor ga je zato pozval na odgovor. Dvakrat ali trikrat so ga odstavili od službe; ko so pa Turki iznovič grozili hrvaškimi mejam, so ga zopet postavili za generala iz strahu pred Turki. Leta 1651. so mu zabranili udariti na Turke; toda on jih ni poslušal nego je napadel in porazil sovražnika s svojimi Senjani ter porobil Široko Kulo v Liki. Ko ga je cesar na to odstavil, je sel Benečanom na pomoč, in tu so je odlikoval leta 1654. v pomorski bitki proti Turkom. Kotorani so nagradili Petra, ker jim je rešil mesto, z dragoceno sabljo. Ko se je povrnil v domovino, so bili Turki ravno zopet napadli Hrvaško; zgrabil jih je pri Visibabi leta 1655. ter popolnoma razbil. Obenem je poplenil Koronico ter se povrnil z obilnim plenom. To je bilo sedaj cesarskemu dvoru všeč, in zopet se je z njim pomiril. Sploh pa sta se od tega časa prav rada ogibala Nikolaj in Peter Zrinski cesarskega dvora, kjer sta imela toliko sovražnikov, po navadi podpihovanih od cesarskih generalov na Krajini. Le-ti tujci so jih črtili radi vsaj njih zmagan nad Turki in radi pogumne obrambe pravice kraljevine hrvaške. Niti Nikolaj, niti Peter se večkrat nista hotela podvreči zapovedim cesarjevim, a še manj vršiti naloge krajinjskih generalov, kadar koli sta bila prepričana da ravna tako le na korist svoje domovine. Ni bilo torej čudo, da sta bila oba tako pogostoma obrekovana na cesarskem dvoru.

V takih razmerah je prevzel Herbard X. karlovški generalat. Ni bil to prvi Turjačan kot general na hrvaški Krajini; bili so že sturje predniki iz Turjaškega rodu v tej časti. Prvi je bil Herbard VIII. zapovednik celi Krajini (1581 — 1575), znan radi svoje žalostne usode, ki ga je zadela v bitki pri Budačkem leta 1575.

(Dalje prihoduje.)

Denarno Stanje

First National Bank of Calumet

Ob sklepu poslovanja 4. marca 1919

Sedaj je čas

Da prihranite del svojega zaslužka s tem, da ga naložite. Mi Vas vabimo, da napravite našo banko Vaš hranilni dom. Z 1.00 dolarjem lahko pričnete varčevati.

Prinesite k nam Vašo zadolžnico Svobode -Liberty Bond- in mi jih bomo spravili za Vas BREZPLACNO.

Naše veselje je Vam ustreči.

Prva narodna banka v Calumetu.

Naši zastopniki v Minnesoti

Za VIRGINIA in okolico: G. FRANK HRVATIČ, 412 Center Ave., Virginia.
Za CHISHOLM in okolico: G. JAKOB PETRIČ, P. O. B. 646 Chisholm.
Za GILBERT in okolico: G. JAKOB MUHVIČ, P. O. B. 383, Gilbert.
Za EVELETH in okolico: G. JOHN AHCAN, 305 Faya Road Eveleth.
Za ELY in okolico: G. JOS. J. PESHEL, Ely.

Ti cenjeni gg. so pooblašteni pobirati naročnino in oglašje za list "Slovenske Novice" ter jih vsem rojakom v omenjenih krajih poto priporočamo.

Upravnistvo Slov. Novice.

Ali potrebujete očala?

Ako jih da, oglasite se pr naš mamo stroj za pregled in poskus mi, z katerem natanko preiščemo oči, preden uredimo očala.

Zraven tega imamo vedno v zalogi popolno izbirk zlatnine, ur, stenskih in žepnih, prstanov, rožnih vencev, peres in raznih družih draguljev.

Obiščite nas vedno na starem mestu.

A. Fahlen & Co.

32 peta cesta. Calumet, -Mich

Celotni Stan

Finske vzajemne zavarovalnice

v Calumet, Mich.

Od časa organizacije 1860

Število zavarovalcev... 3.297.00
Sedanja rizika zavarovalnine... 3.729.959.00
Dividenda izplačana članom... 320.172.68
Požarne izgube... 151.250.42
Vrednost v gotovini... 206.263.48

Naraščaj denarja v zadnjih sedmih letih.

1912	127,284.81
1913	129,067.45
1914	140,991.97
1915	156,150.60
1916	159,020.74
1917	179,829.38
1918	206,263.48

DIREKTORJI:

Henry A. Kittl, predsednik. Oscar Keckonen, podpreds. John Waattti, tajnik, O. K. Sorsen, podtajnik. Jacob Uitti, blagajnik. Albert Tapani, pom. blagajnik. I. W. Frimodig, glavni upravitelj. Mat. Lohela in William Johnson, dbornika.

Nesreča se prigodi — bodite pripravljeni.

Pain-Expeller

pomaga takoj pri spahenju, udarcu ali opeklinah.

Pazite na znak SIDRO.

Po vseh lekarnah po 5c in 50c ali pa pišite na

F. AD. RICHTER & CO.

326-330 Broadway, New York

Richterjev Pain Expeller

z sidrom

Vesti iz Domovine.

Vespešno prodiranje Jug. čet na Koroškem.

Ljubljana, 3. junija. Ljublj. Dop. Urad priobčuje ob. eni uri naslednje poročilo: Naše prodiranje se razvija vespešno. Zavzeli smo Št. Pavel in Št. Jurij. Sovražnik se umika v neredu. Naši letalci so s strojnimi obstreljevali umikajoče se sovražne kolone, sestojede iz pehote, topništva in avtomobilov in povzročili velike izgube. Potrjujejo se vesti, da je pri sovražniku vsled stalnih porazov nostopila panika. Eden naših oddelkov je zajel 3 oficirje in 91 mož ter zaplenil 1 gorski top, 15 strojníc, 450 pušk ter mnogo streliva za havbice in gorske topove. Nemci so zaprosili za premirje in poslali delegacijo 4 članov in sicer: konzula v nemško-avstrijskem ministrstvu Maksa Hoffingerja, ritmojstra dr. Jakopa Reinleina, generalštabnega podpolkovnika Sigmunda Kanusa in majorja Josipa Haferja. Ukazano je, da se ta delegacija propusti skozi naše predstraže. V najkrajšem času se bodo stivali tej delegaciji naši pogoji za ustavitve sovražnosti.

Glason "Wiener Allgemeine Zeitung" so zaradi grozecega napada jugoslovanskih čet oblasti zapustile Celovec. Mesto je pred padcem.

Nemško poročilo iz Celovca z dne 30. maja: Ponoči se je slišal grom topov, ki pa je proti jutru ponehal. Ker so se oblasti pripravljale, da zapuste mesto se je velikega dela prebivalstva polastilo razburjenje. Mnogo družin je v velikih skrbeh zapustilo mesto in zbežalo čez Št. Vid. Jako mnogo Celovčanov je zbežalo čez Gorenjo Štajersko v Gradec.

Italija alarmira in protestira prot Jug. ofenzivi na Koroškem. Italijani branijo zasedbo Beljaka in Celovca.

Trst, 1. junija. Italija. Italijanski listi živahno komentirajo jugoslovansko vojaško akcijo na Koroškem in alarmirajo javnost proti tej akciji, češ, da bi uspeh te ofenzive bil v veliko škodo za Italijo, posebno ako bi Jugoslovani prišli v posest Beljaka in Celovca. Zato kličejo entento, naj nastopi proti tej akciji ter ukrene da se ustavi prodiranje jugoslovanskih čet.

Giornale d' Italia od 30. maja prinaša daljši članek, ki se peča s tem vprašanjem. Najprej omenja, da dela Jugoslavija največje ovire gospodarskemu razvoju Italije, da hoče, na pr. uničiti italijansko lesno trgovino, ki je tako tepo cvetela v bivši habsburški monarhiji, in sicer na ta način, da je odpravila vse koncesije, ki so si jih Italijani pridobili s svojim delom in denarjem ter z vstrajnim bojem proti oviram in nezaupnostim bivše avstrijske vlade.

Druge težkoče pa so se pojavile v obliki prohibitivnih carin za vse italijanske produkte in s prepovedjo transita po Jugoslaviji za italijansko blago. Stratka pravi list, da se mora Italija odločno upreti vsakemu poizkusu Jugoslovancov da bi se POLASTILI BELJAKA IN CELOVCA KAJTI ŠKODA KI BI IZ TEGA IZHAJALA, BI BILA ZA ITALIJO VEČJA NEGO ZA NEMŠKO AVSTRILJO. Je sicer res, pravi list, da pripada odločitev o končno veljavni posesti ozemlja bivše avstro-ogrške monarhije pariški konferenci, vendar je to le do gotove točke za Italijo dobro jamstvo proti jugoslovanskim spletkam. Italijani morajo na vsak način zabraniti Jugoslovancem, da bi z Beljakom in Celovcem ustvarili fait accompli; kajti sicer bi bilo vspricho velikih protekcij, ki jih

uvajajo Jugoslovani v Parizu, skoro nemogoče prisiliti jih, da zapuste zasedene točke.

Ako znači veliko škodo že dejstvo Avstrije, in sicer južna železnica, Dunaj-Gradec-Ljubljana Trst teči čez jugoslovansko ozemlje, bi bila direktna katastrofa za Trst, če bi bila tudi druga železniška zveza s Trstom, in sicer transalpinska, obsojena, da se mor podvreči v Celovec jugoslovanski kontroli, in če bi bila izpostavljena nevarnosti, da bi bila lahko odstranjena od — kakor se izraža list naših ljubeznjivih sosedov.

Ker se torej Italija v jadranskem problemu nahaja proti celomu omrežju spletka in zavratnosti, ene nevarnejše od druge, zaključuje list s pozivom na italijanska vladna može, da morajo imeti oči odprte, ne samo da vidijo, kaj se godi na pariški konferenci, nego tudi spetkarjenje, ki se vrši na italijanski meji.

Verižniško in tihotapsko gnezdo.

"Kolizej" — ona mrka, temna kasarna na Marije Terezije cesti je pravoppravcato zavetišče raznim verižnim navijalskim elementom. V soboto na vse zgodaj zjutraj so resno vstopili trije policijski agentje v stanovanje v sobo št. 65 Preiskali so temeljito stanovanje podujemnice 27letne elegantne gospodične nemškute — Marije Kolb, Tirolke iz Halla. Ta gospodična se je marljivo bavila z veriženjem in tihotapstvom tobaka v nemško Avstrijo. Veriženje ji je donášalo lepa tisočake. Najela je tovarišico, ki je v selitvenem vlakcu fingirala balnico ter ležala na blazinah, napolnjenih z tobakom. Nepričakovano, nenadna preiskava je imel uspeh. Našli so 30 kg cigaretnega finega tobaka in 10.000 kron denarja. Tobak in denar je policija zaplenila; Marijo Kolb pa je poslala na deželno sodišče, kjer ima priliko premišljevati o usodi lahkega verižništva.

Spoznajmo Koroško naše Kosovo!

Zavedajmo se svojih pravic do Koroškega — zibelke slovenstva. Vse premalo se poznamo Koroško in baš prav je došla knjiga "Koroško", ki jo je izdala pisarna za zasedeno ozemlje. Knjigi je pridejan vačbarven zemljevid Koroške. Cena knjigi in zemljevidu je 4 K. — Opozorjamo tudi na brošuro "Poglavje o stari slovenski demokraciji" od dr. B. Vošnjaka, ki kaže, da smo bili Slovenci že od nekdanj demokracičen narod, ki si je na Gosposvetskem polju sam volil svoje kneze. Brošura stane 2 K. Obe knjižici se naročite pri upravnistvu Jugoslavije.

Umrli je

24. maja v Volčenhivah pri Mirni na Dolenjskem mladenič Janez Zupančič za boleznijo, ki si jo je nakopal v vojski. Bil je dober, krščanski mladenič.

Judenburške žrtve.

V Judenburgu so bili dne 16. maja 1918 ustreljeni: desetnik Hafnar iz Loke, poddesetnik Možina, pešca Štefančič in Dantovič; 18. maja: četovodja Rogelj in pešec Hrahovina.

Ročna granata

je strašno razmesarila desetletnega Pintarjevega Franceljna v Olčevku dne 30. maja. Našel jo je na butarah pred hišo in se z njo igral. Razletela se je s silnim gromom; pri hiši so popokala vsa okna. Deček je umrl čez nekaj minut.

Obesil se je

na Marije Terezije cesti št. 7 železniški uslužbenec Anton Umrnik, vdovec in oče več otrok. Vzrok neznan.

Čehi za skupno mejo z Jugoslovani.

Vsa čehoslovaška kulturna društva so podpisala izjavo, v kateri zahtevajo skupne meje med Čehoslovaško in državo SHS.

Scotus Viator proti Beli Kunu in Madžarom.

Iz Prage javljajo: Znani raziskovalec slovanskih razmer Seton Watson (Scotus Viator) je odpotoval v Pariz. V poslovnem dopisu, ki ga je poslal češkimi listom, razpravlja o sedanjih razmerah na Čehoslovaškem ter izraža prepričanje, da se bodo na Slovaškem kmalu pokazali odlični uspehi češke politike. Izjavlja, da v Evropi ne bo miru, dokler ne bo odstranjena vlada Bele in ne bodo Madžari razoroženi. Uverjen je, da bo pacifistični blok Poljske, Čehoslovaške, Komunske, Jugoslavije in Grške prvi korak k uresničenju lige narodov.

Ameriška akcija za prehrano otrok.

Šolski otroci bodo začeli dobivati od torka 18. junija dalje zajtrk po dnevni zavetiščih in kuhinjah. Natančnejša obvestila dobe otroci po šolah. S tem opozorjamo le starše na pričetek akcije, ker bodo morali oni otroci, ki bodo dobivali kakov zajtrk preje z doma.

Poskušen samomor dijaka.

V Ljubljani se je ustrelil učenec 5. razreda realke Franc Skodlar. Dejanje je izvršil med veroukom med 9. in 10. uro. do pol dne vpricho kateheta in součencev. Revolver je nosil že dolgo s seboj. Ko je izvršil dejanje, mu orožja ni bilo mogoče pravočasno izviti iz rok.

Laške prismodarije.

Ker so Lahi obupali, da bi dobili Reko, so si izmislili drugi način. Reko z zaledjem in z delom istrte naj bo posebna, samostojna država, kjer naj vlada odbor iz 2 Italijanov, 1 Jugoslovana, 1 Mažara in 1 reškega meščana. Po 15 letih pa naj se vrši ljudsko glasovanje. Po italijanskih namerah ta načrt ni slab. Ker bi v odboru sedela dva Italijana in en reški meščan, seveda tudi Italijan, bi bila italijanska večina, ki bi skušala v 15 letih v toliko poitalijančiti naše ljudi, da bi se pri ljudskem odglasovanju pod pritiskom laškega uradnega aparata ljudstvo odločilo za Italijo. Naši odposlaneci tega načrta ne sprejmejo.

Italijani prekoračili demarkacijsko črto na Notranjskem.

Stari trg pri Ložu, 12. junija. (Izv. por.) Zadnje tedne je opažati na demarkacijski črti v sneperskih in javorniških gozdovih znatno premikanje italijanskih čet. Na nekaterih krajih so Italijani preložili demarkacijsko črto a več kilometrov proti vasem občine Stari trg. Prebivalstvo te občine ob demarkacijski črti je zelo vznemirjeno, ker so nekateri posestniki povsem odrezani od svojih gozdov in gozdnih pošnikov, s čemur jim je povzročena velika škoda. — Županstvo občine Stari trg je poslalo odločen protest proti razksanju naše zemlje in zlasti proti temu nenasitnemu italijanskemu pohlepu po naših krajih. Umvenno nam je, da Italijani hlepi po notranjskih gozdovih.

Kočevska gimnazija.

Kakor slišimo, namerava deželna vlada imenovati za ravnatelja na kočevski gimnaziji tamošnjega kateheta F. Watzla, ki je bil po prevratu hnd nemškutar (afera Kopitar!), med vojsko član nemškega profesorskega društva in "Ritter des Franz Josefs Ordens." Zahtevamo, da se mesto zakonito razpiše in odda usposobljenemu prosilecu.

Prvi jugoslovanski vlak,

okrašen s cvetjem in zastavicami, se je peljal 15. junija v Celovec. Na vseh postajah ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo. Z neumornim delom so jugoslovanski železničarji popravili razdrto progo in razrušene mostove.

Vestno zdravilo dela čudeže

Približno 30 let so vživala Trinerjeva zdravila svetovno zaupanje in pripoznanje. To pa zato, ker si je vestnost in pravičnost izdelovalca dobila ugled pri odjemalcih. Toda novišanje cen vsem stvarjem je zadelo tudi nas, dasi smo se dolgo časa na vse pretege branili tega vkljub naraščanju cen pri izdelovalnem materialu. Toda vojni davki so nas prisilili, da moramo nekoliko povišati cene. Vsak prijatelj Trinerjevih zdravil gotovo razume da mora vsledtega plačevati več tudi lekarnar. To je povsem neovrgljiva resnica. Toda vse bna Trin. lekovi ostane, kakor je bila, v gotovo zadovoljnost odjemalca.

Trin. Elix. of Bitter Wine.

Ima najboljše uspehe, ker ozdravlja bolezn. Devdeset odstotkov bolezn izhaja iz. lodca. Trinarjev Elixir čisti želodec in odstranjuje iz droba vse nabirajoče se strupe, ki so vzrok pomnoževanju bacilov raznih bolezn povzročujoče otrpnenja prebavnih organov. Trinarjevi izdelki ne vsebujejo kemičnih snovi nego samo lečna grenka zelišča in naravno rdeče in sto vino.

Trinerjevo Grenko Vino, Trinerjeva zdravila se dobijo od danes naprej edino le po eka rnahin trgovinah ki prodavajo zdravila, ker je Trinerjev labretolij preobložen do skrajni moči v izvrševanju naročil za lekarnar in državne zaloge zato so prenonalij z naročili družin lrgovce zdravili in leka se geor želi kupiti Trinerjeva zdravila.

TRINERJEV
LINIMENT

prodira do sedeža bolečin, zato hitro pomaga pri revmatizmu, nevralgiji putiki; otrpanjenih udih itd. hitro in gotovo. Nadalje je izvrsten pri izpahnenju, pretegnjenju, oteklinah itd., in pri drgnjenju po kopanju nog odvzame utrudljivost. Naprodaj po vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin.

Antiseptika za zunanjo rabo, za izpiranje grla, ust, ran, prisador itd. Dobi se po vseh lekarnah.

V najvišje priznanje na zadnji mednarodni razstavi v San Francisco 1915 in Panam 1916 so čila odlikovana naša zdravila z zlato kolanjo

JOSEPH TRINER,

izdelovalec

1333 — 1339 S. Ashland Ave.

CHICAGO, ILL.

TISKOVINE

se izdelujejo v naši tiskarni najlepše in najceneje.

Naša tiskarna je PRESKRBLJENA Z VSEM POTREBNIM!

IZDAJAMO

neodvisen slovenski tednik

"SLOVENSKE NOVICE"

211-7th. St., Calumet, Mich.

Dolžnost vsacega Slovenca, ki ljubi resnico je, da se naroči na njega.

SLOV. TISK. DRUZBA

Calumet,

Mich.

SLOV. KATOL.

PODP. DRUŽBA.

Vstanovljena 3. marca 1915
na Calumet, Mich.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: John Spreitzer, 218 Oak St. ... Calumet, Mich.
Podpreds.: John Gazvoda, 509 Tam St. ... Laurium,
Tajnik: Math F. Kobe, 420 7th St. ... Calumet,
11. taj.: Jos R. Sedlar, Lindin Lake Ave St. Laurium,
Blagajnik: Jos. Scheringer, Oak St. ... Calumet,
Duhovni vodja: Rev. L. Klopčič, ... Calumet,

NADZORNIKI:

John D. Puhek, 2140 Log St. ... Calumet, Mich.
John Gosenca, 4055 Elm St. ... " "
Matt Sustarich, Osceola St. ... Laurium

POROTNIŠKOBOB.

John Sustarsich, 420 Osceola St. Laurium, Mich
Matt Straus, 2409 B St. Calumet
Jos. Vardjan, Dollar Bay, Michigan.

VSA pisma tikajoča se uradnega poslovanja pošiljajo naj se na glavnega tajnika družbe.

VSE denarne pošiljave pa na blagajnika družbe.

VSAKA katoliška družina naj skrbi, da so njeni udje, člani Katoliške Podporne Družbe, katera bude zanje bratovsko skrbela ob časti nesreče, poškodbe ali bolezni. Natančnejša pojasnila se dobijo vsaki čas od glavnega tajnika.

Družbino glasilo "Slov. Novice."

Glavne razmere po Združenih državah.

F. L. G. I. S.

Bezobjavna poročila, prejeta od glavne posredovalnice za delo United States Employment Service za teden, ki je končal z 5. julijem, glede 80 mest, ki jih Zdržbene Države izkazujejo, kažejo prebitke delavcev od 177,2 nasproti prebitku od 211,290, zmanjšanim za prejšnji teden glede na 5 mest.

Prebitke delavcev pomenja, da v dotičnih krajih več delavcev ni pripravljenih za delo. V nasprotju s tem, kar smo v prejšnjem tednu slišali, govorimo o pomanjkanju delavcev. Ravnotežje kaže, da je ona mesta, kjer nize nezaposlenosti, ampak tudi ni dela za delavce.

John B. Desimore, ravnatelj posredovalnice za delo omenja, da zadnje poročilo te vrste, ker urad radi znižajo priporočila, izjavljata ta jako izdatna poizvedenja.

Poročila niso bila nikdar popolna in ne dajejo natančnih podatkov o skupni nezaposlenosti vseh glavnih središčih. Radi pa dajejo ta poročila precejšnjo sliko o delavnih razmerah, ki se la čim bo kongres dovolil, da se poročila izdajajo ta "nemška" poročila o stanju nezaposlenosti ali pomanjkanju delavcev po Združenih Državah.

Od 80 mest, zapopadenih v zadnjem poročilu, 38 izmed poročila navedeni prebitke, 16 izkazuje pomanjkanje za 23, 26 poročila o ravnotežju. Zgorajne številke označujejo prebitke delavcev ostal sicer premenjen, dočim je pomanjkanje znatno poraslo. Z drugimi podatki: V krajih, kjer je nezaposlenost, so ostale razmere prave tam, kjer je bilo pomanjkanje delavcev, je to pomanjkanje bolj naraslo.

Med 38 držav od katerih so poročila, 20 jih izkazuje prebitke, 19 ravnotežje in 8 pomanjkanje. Ž nekaterih državah pomanjkanje delavcev v eni ali več prebitki pa v drugi.

NEW ENGLAND — Od 12 v newenglandskih državah, 7 jih izkazuje prebitke delavcev in ostala ravnotežje. Industrialni odnosi so vobče razni v Bostonu, ki ima

prebitke 15,000 delavcev od neuravnanih odnošajih. Bridgeport izkazuje prebitke od 800 nasproti 1200 v prejšnjem tednu. New Haven je zmanjšalo nezaposlenost za 2000, Norwich pa ima še vedno prebitke od 700. Prebitke v Portland, Or., je 250 nasproti 200 v zadnjem tednu. Fall River izkazuje prebitke od 75 od dobrih industrialnih odnošajih. Manchester ima zopet prebitke od 800 Providence izkazuje ravnotežje.

MIDDLE ATLANTIC — New York City poroča zopet o prebitku od 100,000 delavcev. Prebitke v Albany je bil znižan na 4000. Yonkers poroča ta teden prebitke od 1390. Binghamton, Buffalo in Syracuse izkazujejo ravnotežje. V Syracuse strajkajo delavci v stavjenih strokah. South Bethlehem, Pa., izkazuje zopet ravnotežje od dobrih industrialnih odnošajih.

MIDDLE WEST — Chicago poroča o prebitku od 30.000 East St. Louis 1080, Joliet 400, Peoria 1000, dočim izkazuje Rockford prebitke od 362 v nekaterih strokah in in primanjkljaj od 600 v drugih. Rock Island ima prebitke od 500. Industrialni odnosi so vobče dobri. South Bend izkazuje ravnotežje nasproti primanjkljaja od 300 zadnjem tednu. Industrialni odnosi so neuravnani. Akron, Ohio poroča o pomanjkanju 2500 delavcev; tu strajkajo kotlarji in "moulder-ji" Cleveland in Dayton izkazujejo ravnotežje in Cincinnati in Youngstown prebitke od 1800 oziroma 1969.

NORTHWEET — Detroit poroča o primanjkljaju od 5000 od napetih industrialnih odnošajih, dočim ima Grand Rapids primanjkljaj od 500. Delavski odnosi v tovarnah za avtomobile in v livarnah v Detroitu so stalno napeti. Minnesota poroča da sploh ravnotežju ob dobrih industrialnih odnošajih Butte, Mont., ima ravnotežje, dočim izkazuje Omaha primanjkljaj do 300 od napetih industrialnih odnošajih. Milwaukee ima prebitke od 3300 in perior Suprimanjkljaj od 500.

SOUTH in SOUTHWEST — Little Rock izkazuje primanjkljaj od 500 ob napetih industrialnih odnošajih. New Orleans ima prebitke od 3000 v nekaterih strokah in ravnotaki primanjkljaj v drugih. St. Louis ima prebitke od 4400. Charleston, W. V. ima primanjkljaj od 6100 in Wheeling

izkazuje ravnotežje. PACIFIC — Los Angeles poroča ravnotežje ob napetih industrialnih odnošajih. Oakland in San Francisco ima ta prebitke od 200 oziroma 500 ladijedelnice v Oaklandu še vedno potrebujejo delavcev. V San Franciscu so razmere vobče dobre. Portland ima prebitke od 1775 in napete industrialne odnošaje. Seattle ima ravnotežje in Spokane prebitke od 500. V obeh mestih vladajo krtni industrialni odnosi.

Trgovska monarica potrebuje še mnogo ljudi.

Sea Service Bureau (Shipping Board) je izdal poročilo za mesec junij, iz katerega je razvidno, da je ameriška trgovska mornarica vzela v službo tekom tega meseca 1518 ladijevskih oficirjev in 10,285 mož. Kdor želi vstopiti v službo trgovske mornarice, naj se priglasijo pri Sea Service Bureau, ki ne zahteva nikakih stroškov dočim druge privatne agencije, zahtevajo plačo za to.

Vesti iz Domovine.

Jugoslovansko Vprašanje in delovanje S. N. Z.

Iz Pariza je prejel glavni tajnik S. N. Z. zelo zanimivo pismo, v katerem opisuje dr. Drago Marušič, ki je odpotoval začetkom marca v Pariz, položaj jugoslovanskega vprašanja na mirovni konferenci, se dotika notranjega položaja v Jugoslaviji in omenja, kakšen vtis so napravili kabelgrami, katere je poslala S. N. Z. različnim zaveznikom predstavnikom. Iz pisma posnemamo sledeče zanimivosti.

Kako stoji asa stvar. Vam je znano iz časopisov. Niso vam pa znane vse mahinacije, katerih se poslužujejo naši nasprotniki, katerih nimamo samo v italijanskem taboru, da bi kolikor mogoče oslabili našo notranjo in zunanjo pozicijo. Italijani skušajo zanesti hvala Bogu z nevspehom boljševizem v naše kraje, pošiljajo Nemcem in Madžarom municijo in hrano, ščujejo Rumune, oborožujejo bolgarske in albanske bande, intrigirajo v Črnigori in koketirajo z Grki, razven tega so podkupili v Parizu vse, kar se da podkupiti to pomeni 95 odstotkov.

Mi imamo na drugi strani vse slonosti nove neurejene države. Avstrijska krona je izgubila vrednost — za en frank se dobi 3 krone in več. Vsled tega je vsaka trgovina z inozemstvom izključena. Mesto, da bi imeli pol milijona dobro oboroženo vojske, nimamo razven malenkosti ničesar. Zavezniki traktirajo vse malo narode kot nižje vrste ljudi. Šmo brez vpliva in zagovornika. Razočarani smo bilo celo glede Amerike.

Borimo se, kolikor se moremo: Vendar moramo že sedaj pripravljati teren za bodoče revendikacije. Ako kakšen čudež ne pride vmes, smo že sedaj gotovi, da izgubimo Primorje in del Kranjske (ta del bi prišel v najboljšem slučaju v reško republiko). Koliko otokov Korotan se je razdelil v nekoliko zon. Glavni del s približno 70.000 Slovenci dobimo mi a šele po plebiscitu. Celovec z okolico istakto plebiscit z zelo mal upanjem, a Ziljsko dolino (od Beljaka do Rablja) so razdelili bratje Nemci in Italijani. Dobimo Prekmurje in Štajersko s povoljnimi mejami. Tako je stanje v pogledu Slovenije. Na drugih straneh so meje malo bolj ugodne za Jugoslovane. Naša delegacija je navzlic temu, skrajno neugodnemu položaju nepopustljiva.

Iz tega sledi, da bomo morali delati in sicer, še jako mnogo. Pri tem delu bodo ameriški Jugoslovani, in zlasti Slovenci igrali največje vloge, ker bo propagandno delo iz Amerike ven lažje kakor iz Jugoslavije, ki se bo precej časa mučila, dokler se popolnoma

DRUŠTVENI OGLASI.

Slov. Am. Kat. Dr. Sv. Družine

S. K. P. D.

na CALUMETU.

Uradniki za leto 1919.

Predsednik, Math Prebilich, Oak St.
Podpredsednik, John Gazvoda Tam, St.
Tajnik in zast., Louis Gasvoda 4036 Oak St
Podtajnik, Frank Vesel, 2311 Co Road
Blagajnik, John Shutte

Odborniki za 2 leti:

Math Strauss Mihael Klobučar in Jos. D. Grahek,

Odborniki za eno leto:

John Gosenca, John Pechauer, Math Pipan.

Bolniški obiskovalci so:

Za Red Jacket in Newtown Math F. Kobe; Blue Jacket Albion Joe Strutzel, Yellow Jacket, John Gosenca Za Laurium: John Gazvoda. Za Osceola: Jos. Bahor. Za Raymbaultown: Matt Strauss, Za Swedetown: Math Likovich. Za Stari Tamarack in Tamarack No. 5. John D. Grahek, Za North Tamarack, Tamarack Jr. in Centennial: Mike Filip; Maršal: Frank Gregorich, Poslanec M. F. Kobe.

V slučaju boleznih plača društvo svojim članom \$20.00 mesečne podpore za dobo 6 mesecev, ako bolezen traja dalj časa, dob član podporo od Družbe za nadaljnjih 6 mesecev po \$20.00 na mesec. Vsak član se lahko zavaruje pri S. K. P. Družbi, za posmrtnino za \$400.00 ali 800.00 ob enem je zavarovan za izgubo roke, ali noge za \$300, za izgubo enega oka, treh prstov na roki ali na nogi \$150.00 in mesečni bolniška podpora \$20. na mesec, za nizke assess. od 1. do 5e. Za natančnejša pojasnila se je obrniti na preds., ajn. ali blag.

POSEBNOST: Za dobo 6 mesecev velja pristopnina samo \$1. Rojaki poslužite se te prilike in pristopite z znižano pristopnino.

K obilnemu pristopu vabi Društveni Odbor.

Uradniki za leto 1919. Predsednik, Mihael Majerle. Podpredsednik, Peter Zunich. Tajnik in zastopnik, Frank Vesel. Zapisnikar, John R. Sterbenz Sr. Blagajnik, Marko Sterk.

ODBORNIKI ZA 1. LETO. George Kotze, John Turk in Jos Weiss

ODBORNIKI ZA 2. LETI. John Musić, Frank Vesel, John Lamut

Porotni odbor: Michael Sterk, Nick Mrak in Frank Benčić.

Poslanec, Math F. Kobe, maršal, Peter Hrebec. Vratar, Math Schweiger.

Bolniški obiskovalci. Za Red Jacket, Yellow Jacket, Blue Jacket in Newtown: Math Pugel (210 — 5th St. v prodajalni). Za Laurium: Jos. Widosh. Za Raymbaultown Osceola Swedetown: John Musić. Za Tamarack, Tamarack St. 5 in North Tamarack: Math O. Majerle

K obilnemu pristopu vabi ODBOR.

Slovensko - katoliško podporno društvo

SV. JAKOBA.

št. 2 - S. K. P. Družbe.

Laurium, Mich.

Prvo in edino Slov. Kat. Pod. društvo na Laurium.

Ima svoje redne mesečne seje vsako četrto nedeljo v mesecu ob 2 uri popoldne v dvorani Gosp. John Sustaricha na Osceola cesti.

Društveni odbor za leto 1919

Jakob Vettin, predsednik. Josip Režek, podpredsednik. Jos R. Sedlar, tajnik. John Šuštarčič, blagajnik. ODBORNIKI ZA ENO LETI: Martin Straus, Josip Jakša, Anton U. davič, Peter Hrebec.

ODBORNIKI ZA 2 LETI:

John Gršič, Jos. Vogrin, Jacob Zimmerman, Matt Stubler. Maršal: Matija Stubler. Poslanec: Jos. R. Sedlar.

Bolniški obiskovalci: John Sustarich za Laurium; za Raymbaultown in okolico: Martin Straus za Red Jacket in okolico: Jos. R. Sadler

V slučaju boleznih plačuje društvo Bolniške podpore po \$1.00 na dan za dobo 6 mesecev in nadaljnih 6 mesecev plačuje Družba po \$20.00 na mesec. Cela smrtnina je \$800.00 oziroma \$400 kakor se hoče kdo zavarovati. Nadalje plačuje družba tudi razne poškodbe izgubo rok, nog, tokačes i. t. d. K obilnemu pristopu vabi Odbor.

DRUŠTVO SV. PETRA.

št. 30 K. S. K. J. v Calumetu.

Ima svoje redne mesečne seje vsako drugo nedeljo v mesecu takoj po prvi sv. maši v dvoran slovenske cerkve sv. Jožefa.

Uradniki za leto 1919.

Predsednik, Mihael Majerle. Podpredsednik, Peter Zunich. Tajnik in zastopnik, Frank Vesel. Zapisnikar, John R. Sterbenz Sr. Blagajnik, Marko Sterk.

ODBORNIKI ZA 1. LETO.

George Kotze, John Turk in Jos Weiss

ODBORNIKI ZA 2. LETI.

John Musić, Frank Vesel, John Lamut

Porotni odbor: Michael Sterk, Nick Mrak in Frank Benčić.

Poslanec, Math F. Kobe, maršal, Peter Hrebec. Vratar, Math Schweiger.

Bolniški obiskovalci. Za Red Jacket, Yellow Jacket, Blue Jacket in Newtown: Math Pugel (210 — 5th St. v prodajalni). Za Laurium: Jos. Widosh. Za Raymbaultown Osceola Swedetown: John Musić. Za Tamarack, Tamarack St. 5 in North Tamarack: Math O. Majerle

K obilnemu pristopu vabi ODBOR.

Slovensko neodvisno podporno društvo

Sv. Mihaela

na Calumet, Mich.

Ustanovljeno dne 17. avg. 1912.

Mesečne seje se vrše vsako četrto nedeljo po prvi maši v cerkveni dvoran

URADNIKI. Predsednik, John Gazvoda. Podpredsednik, Alojs Šimec. Tajnik, And. Gombach. Podtajnik, Jos. Gazvoda. Blagajnik, John Gosenca

ODBORNIKI:

Alojs Lavrič, John Kolbuchar, Anto Muhič, Alojs Jenič, Jos. Klobučar, John Murn, Frank Šuštaršič, Louis Gazvoda. Vratar, n maršal, Jos. Kočevar

BOLNIŠKI OBISKOVALCI:

Za Red, Blue in Yellow Jacket, Tamarack, in za okolico, L. Gazvoda, Oak St., Yellow Jacket. Laurium, Raymbaultown in Osceola in okolico; Alojs Laurich

To društvo je samostojno, ter plača v slučaju bolezni 20.00 na mesec bolniške podpore. Vsmrtnine plača vsak član 1.00 za pokojnikom, torj č več članov tem bolj. Društvo je sedaj za nedoločeni znižalo pristopnino na \$3.00. Posluž se te prilike ter pristopite k društvu. K obilnem pristopu vabi ODBOR.

Društvo sv. Cirila in Metoda

št. 9 v Calumet, Mich.

Spadajoče v J. S. K. J. ima svoje redno zborovanje vsako tretjo nedeljo v mesecu, točno ob 9 urah jutraj v prostorih dvorane slovenske cerkve sv. Jožefa.

Uradniki društva za leto 1919 so: Pred. Jos. Plantz. Podpred. Math Strauss. Prvi taj. in zastop. John D. Zunich. Zapisnikar: John Henich. Blagajnik, Joseph S. Stukel.

ODBORNIKI ZA ENO LETO:

Mihael Sunić Jr., John Gosenca in John Henich

Odborniki za DVE leti: Frank Paulich, Martin Straus, John Startz

Maršal in Poslanec: Math Kobe ml.

V slučaju bolezni se najprej oglašite pri tajniku John D. Zunich 4098 Cone St. Jednota plačuje v slučaju bolezni \$1 in \$2 na dan takoj od prvega dneva. Za izgubo roke ali ene noge \$400, za izgubo enega očesa \$200, za izgubo obeh rok, nog ali oces \$800.

V slučaju smrti plača članom (icam) preveza razreda \$1500, drugega razreda \$1000, tretjega raz. \$500, 4 raz. \$250. Vsi oddaljeni člani pa zamorejo svoj bolezni pismeno naznaniti isti dan, ko zbolijo.

K obilnem pristopu vabi ODBOR.

USTANOVLJENA LETA 1873.

Merchants & Miners Bank

CALUMET, MICH.

Glavnica \$150,000.00

Prebitke in nerazdeljen dobiček 250,000.00

Obveznosti delničariev 150,000.00

Od vlog na čas se plačajo obresti

TA BANKA VAM nudi VARNO ULOŽIŠČE za del vaših PRIHRANKOV. Ima ZADOSTNO GLAVNICO VELIK PREBITEK, DVAKRAT večji REZERVNI SKLAD, kot ga postava zahteva ter imajo njeni URADNIKI DOLGO LET IZKUSNJE v BANCNEM POSLOVANJU.

Charles Briggs, predsednik.

Peter Ruppe, podpredsednik, W. B. Anderson, podpredsednik in upravitelj, Stephan Paull, blagajnik, J. E. Shepard, blag. namestnik.

Stari pregovor pravi!

Da se prepričate kaj da je dobro in Kje da se dobi. Morate poskusiti.

Da dobite sveže meso, pošteno vago, točno in uljudno postrežbo, idite k Muvrinu in ne bode Vam žal.

Peninsula Meat Market

VOGAL 6 IN ELM CESTE.

Rojaki, pristopajte v S. K. P. Družbo.

Iskreno pozdravljam Vas, člane S. N. Z. in članice Zveze Jug. Žena in deklet in Vam želim najboljšega uspeha.

"SLOVENSKE 'NOVICE'".

List za Slovence v severozapadu Združenih Držav.

Izhaja vsaki petek.

Izdaja

SLOVENSKO TISKOVNO DRUŠTVO

na Calumetu, Mich.

NAROČNINA ZA AMERIKO:

Za celo leto ..... \$ 2.00
 Za pol leta ..... \$ 1.00
 ZA RAZPOREČENJE IN DRUGO INOZEMSTVO:
 Za celo leto ..... \$ 3.00 ali 15 K.
 Za pol leta ..... \$ 1.50 ali 8 K.
 Posamezni izšli po 5 ct.
NAZVANJA (advertisements) po dogovoru.
ROKOPISI se ne vračajo.
ROKOPISI brez podpisov se ne sprejmejo.
 V slučaju preselitve iz jednega v drugi kraj se nam blagoviti naznaniti staro bivalno ime in naročila naj se dopisujejo pod starim imenom.

Slovenian Publishing Co.,
 211-7th Street,
 Calumet, Mich.

"SLOVENIAN NEWS."

Published every Friday at Calumet, Mich. by the "Slovenian" Publishing Co., 211 7th St. Calumet, Mich.
 The only Slovene paper in the Northwestern part of the U. S. of America.
 SUBSCRIPTION \$2.00 per year.
 The best advertising medium for Michigan, Minnesota and other Western States.
 Advertising rates sent on application.
 Entered at the Post Office at Calumet, Mich. as second class matter.
 Telephone 6J.

CALUMET IN OKOLI GA.

Krščena sta bila v zadnjem tednu v slovenski cerkvi: John, sin Mihaela in Antonije Kóbe, North Tamarack in Helena Marjeta, hči Petra Z. in Ane Sterk, Mine Str.
 — Mr. Albin Stanfel iz Raynhamtowna je odpotoval v Newark, New Jersey.

— Mr. Rudolf Schneller, dijak v Kenrick semenišču, Webster Grove, Mo. je po en mesec trajajočih počitnicah pri starših, Mr. Mrs. in Peter Schneller, Laurium, odpotoval k svojemu sorodniku Mr. G. G. Rozmanu na farmo v Defiance, Iowa, kjer bo preživel še preostale dneve počitnic do pričetka šol.

— Zopet se je stari naseljenik preselil v večnost. Mathew Wagner, star 83 let je preminul na domu svoje ličere. Mrs. Peter Geurke na Laurium. Bil je dolgoletni "captain" za C. & H. družbo.

— V sredo večer je C. & H. družba odlikovala svoje uslužbence z castnimi medaljami za dolgoletno zvesto službovanje. Vsega skupaj je bilo odlikovanih 245 delavcev. Slavnost se je vršila na Calumet in Hecla polju. Družbinska godba je poleg drugih točk svirala tudi koračnico, katero je zložil in posvetil odlikovancem njen vođa, Mr. Charles G. Crosby, ki je že od prej znan kot izvrsten komponist. Odlikovance je ogovoril A. E. Peterman, družbinski glavni upravitelj James Mac Naughton pa je razdelil svinčene in sicer zlate onime, ki so služili 40 zaporednih let, srebrne onim, ki so služili 30 let, in bronaste onim, ki so z družbo 20 let. Slovenci, ki so bili odlikovani ta večer so sledeči: zlate kolajne Mr. John Lackner in Joseph Butala. Srebrne medalje to pot ni prejel noben Slovenec. Bronaste pa so prejeli sledeči: Joseph Agnich, Peter Fugina, Joseph Gesel, Jos. Kochevar, Joseph Lokar, Paul Marjerle, Michael Pernsich, Joseph Ruppe, Michael Terdich.

— V ponedeljek popoldne je bil od meznane osebe obstreljen 13 letni deček John Barnovski. S prijateljem je nabiral jagode v šuni za Swedtowom, ko prifrlo krogla iz 22 kalibra puške in zadene dečka v ramo. Odpeljan je bil takoj v bolnišnico, kjer so mu odstranili kroglo.

— Pet mladeničev iz Lake Lindena je zgubilo življenje v ponedeljek večer na Rice Lake, 9 milj vzhodno od Lake Lindena. Ponesrečenci so: Alfred Dion star 24 let, Eugene Lamothe, star 22 let, Alfred Pepin, star 24 let, Albert Toupin, star 22 let in Henry Alwin, star 29 let. Kako se je nesreča pripetila, se ne bo nikdar seznanilo, ker ni bilo nobene priče. Domneva se, da se je čoln, v katerem so se hoteli prepejati v "kempu" na drugi strani jezera, prevrnil. Med ponesrečenci sta bila dva izvrstna plavača in izgubila sta življenje skoro gotovo ko sta hotela rešiti druge. Trupla so kmalu po nesreči našli. Vsi so bili sinovi spoštovanih francoskih družin na Lake Lindenu in so šele pred kratkim se vrnili iz vojne službe na Francoskem. Skupen pogreb vseh žrtev se je vršil ob ogromni udeležbi ljudstva iz celega bakrenega okrožja in ob vojaškem spremstvu v četrtek v jutro iz francoske cerkve sv. Jožefa. — To je tekom 8 dni že šesta nesreča poto in utopljenja v naši okolici.

— Mrs. Joseph Swetich iz Lauriuma je obdarovala Benjamina Borchgrevink, uslužbenca Prve Narodne Banke in Niilo Lunda iz Houghtona z zlatimi urami v zahvalo, da sta ji rešila življenje pred dvema tedni pri nesreči na Lac La Pella, ko sta utonili dve osebi.

— Potom agencije Luke Stefanca so odpotovali v staro domovino na parniku "La Lorraine" 31. julija v črnomalski okraj: Josip Panian, Ivan Stefanič, Ivan Dr.

žij, Steve Butala, Matija Bahor, Frank Medic. Nadalje sta odpotovala na Hrvaško Paul Stimac, in Karlo Kalan. Potnikom želimo srečen in vspešen prihod v domovino.

Zahvala.

Jaz, Marija Rangus in moj soproj Anton Rangus se tem potom srčno zahvaljujemo članicam društva sv. Ane št. 3 S. K. P. D. in pa dvoru slovenskih borštničic za krasne cvetlice, ki so mi jih pošiljale v bolnišnico za časa moje nevarne bolezn. Številni obiski od mojih sosester od obeh društev so mi bili v moji hudi stiski v največjo tolažbo. Najiskrenejša zahvala tudi mojim dobrosrčnim sosedam in prijateljicam, ki so med mojim bivanjem v bolnišnici prišle na moj dom in pomagale mojemu soproju pri opravljanju moje obilne družine. Usmiljeni Bog, ki me je v svoji dobrotljivosti ohranil še pri življenju da morem skrbeti za mojo družinico naj tudi Vam vsem stoterno poplača vaša dobrosrčna dela krščanskega usmiljenja.

Marija in Anton Rangus,
 4255 — 11th str. Yellow Jacket.

Naznanilo.

Odbornikom neodvisnega podpornega društva Sv. Mihaela se naznanja da se svidujejo v nedeljo dne 3. Avgusta po prvi sv. maši, v cerkveni dverani. Na dnevnem redu je zelo važna zadeva, ki jo imamo za razmotrivati.

Z bratskim pozdravom
 Tajnik in Blagajnik društva.

Na prodaj.

Kuhinjska peč v dobrem stanju prav po ceni. Oglasite se na corner Atlantic & Red Jacket St. Florida.

Na prodaj!

Krčva in dvoje prašičev, zaradi lthoda od tukaj. Oglasite se pri Paul Madronich, 18 Walnut St. Tamarack

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Driska

je poletna potožba, ki izhaja iz raznih vzrokov. Mnogokrat ima svoje vzroke vsled življenja nezrelega sadja ali zelenjave. V vsakem slučaju je to znak mizerije, ki je bolesta in ne prijetna. Ustavite jo. Rabite

Severa's Diarrhoea Remedy

(Severovo Zdravilo zoper drisko). Njena vrednost je preiskušena v zdravljenju driske, colice, poletnih potožb, želodčnih krčev in raznih notranjih neredov. Dobro je za otroke in odrasle. Cena 50c in 2c davka. Naprodaj v vseh lekarnah. Odklonite imitacije.

W. F. SEVERA CO.
 CEDAR RAPIDS, IOWA

Važno Naznanje!

Denar je sedaj mogoče slati v stari v kraj po stalni ceni, hitro in sigurno.

Da pošiljam denar točno po Državnem Zakonu svedoči moj Registration Certifikat, izdanj po državnem zakonu od Federa. Reserve Boarda. Zjed. držav v razredu A.

Ali menite oditi v staro domovino? Sedaj je čas da se odločite. Preden idete, oglasite se osobno ali pismeno v moj urad za važna pojasnila.

Lukas Stefanac
 428 Pine St.
 Calumet, Mich.

Presto! Mladem Možem!

Mi Vam pošljemo popolnoma prosto slike krasnih in znamenitih žensk. Pošljite samo znanko za poštnino na American Novelty Supply Co. Box 1034 New York N.Y.

Posebna zaloga pomoranc in Lemon ta teden

Popolna zaloga sadja in sočivja. Vse vedno sveže.

Calumet Fruit Store
 PETA CESTA. CALUMET

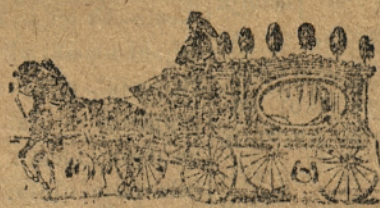
Napol = prtrosen Denar.

Denar ki se po nepotrebi nosi okolu v žepu je na pol zapravljen. Ako imate pa vsaki dolar ki ga morate prihraniti, v Stevilni Ulogi na Prvi Narodni Banki, ga ne bode zapravili brez nujne potrebe, bode tem potom prisedili pri hranjeno svoto.

ZAČNITE Z ŠTEDILNO ULOGO DANES. ČAMO 3% OBRESTITI.

Prva Narodna Banka

NA LAURIUM

SLOVENSKI POGREBNIK in PRAKTIČNI MAZILEC -Embalmer-

Se priporoča Slovincem in bratom Hrvatom v slučajih pogrebnih. Točna in pravilno postrežbo Vam jamči naš občeznanik.

PETER MADRONICH.

415 Šesta cesta Phone Štev. 313. Calumet.

V Tej Inštituciji

ULJUDNOST --
 Naša želja je izkazovati najprijaznejšo uljudnost pri vsem poslu in delovanju.
 COOPERACIJA --
 Mi se neprestano mujamo do najbližjega združenja pri vsakem promotu.
 USLUGA --
 Naš cilj je podati pravilno postrežbo vsacemu uljalcu --- naj si bode potem svota mala ali velika.
 Mi uljudno vabimo nove uljalce.

CALUMET STATE BANK.

Calumet, Mich.

Na Calumetu 24 let

W. E. Steckbauer

Izdellovalec

UMETNIH SLIK

Cor-Sin Oak Cesta

Phone 678-J Calumet, Mich

Chicago Hat Cleaning Shop.

403 1/2 Peta Cesta

Nasproti Savings Bank Prodajne.

Čedi, lika urejuje in barva klobuke nišlammike za mali denar tako da so kakor novi.

Dajte Vaše slike v okvirje pri

JARVIS STUDIO

Fina izbirkra po zmernih cenah

Pogrebni zavod

JOHN R. RYAN.

je največji na Calumetu ter do bro znan med Slovinci. Priporoča se v slučaju potrebe, istotako krste in ženitnine.

201 - 6. cesta

Calumet Mich.

Lično urejeni Palm Garden

Na razpolago vedno sveže candy, fine smodke, prava avropejska kava, razne melbe, pijske in lahke luncne.

Priporočam se rojakom obilen obisk.

Peter Majhor,

Calumet.

lastnik osma cesta.

VAŽNA PRODAJA,

Se je začela v četrtek **31 JULIJA,**

z ponižanimi cenami na vsem blagu v zalogi. Cen Vam ne bomo podavali sedaj tukaj, pridete, pregledajte sami in mi Vam jamčimo zadovoljnost.

Oni ki imate svoje v starem kraju!

Sedaj ko so se odprle pošiljatve preko morja pozivljamo posebno one ki želijo pomagati svojim v starem kraju. Pri nas lahko sedaj nakupite obleke in obuvalo ki ima tako ogromno cenov v stari domovini ZA POLOVICNO CENO in pošljete v stari kraj in tem potom prihranite veliko denarja.

Oglasite se! Prepričajte se!

V Savings Bank Store

406 -- 5th St. Calumet.